

LXXXIII. PHẨM VÔ SỰ

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh; như thế vô tánh chẳng phải chư Phật làm, chẳng phải Độc giác làm, chẳng phải Bồ-tát làm, chẳng phải Thanh văn làm, cũng chẳng phải những kẻ trụ quả hành hương làm. Vì sao bày ra các pháp có khác, rằng đây là địa ngục, đây làm bàng sanh, đây là cõi quỷ, đây là người, đây là trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Tha hóa tự tại, đây là trời Phạm chúng cho đến trời sắc cứu cánh, đây là trời Không vô biên xứ cho đến trời Phi tướng phi phi tướng xứ, đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát, đây là Như Lai. Do nghiệp đây nên tạo ra địa ngục, do nghiệp đây nên tạo ra bàng sanh, do nghiệp đây nên tạo ra cõi quỷ, do nghiệp đây nên tạo ra người, do nghiệp đây nên tạo ra trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Tha hóa tự tại, do nghiệp đây nên tạo ra trời Phạm chúng cho đến trời Sắc cứu cánh, do nghiệp đây nên tạo ra trời Không vô biên xứ cho đến trời Phi tướng phi phi tướng xứ. Do pháp đây nên tạo ra Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, do pháp đây nên tạo ra A-la-hán, do pháp đây nên tạo ra Độc giác, do pháp đây nên tạo ra Bồ-tát, do pháp đây nên tạo ra Như Lai.

Bạch đức Thế Tôn! Pháp vô tánh nhất định không có tác dụng, sao có thể nói do nghiệp như thế nên sanh bàng sanh, do nghiệp như thế nên sanh cõi quỷ, do nghiệp như thế nên sanh trong loài người. Do nghiệp như thế nên sanh vào trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Tha hóa tự tại; do nghiệp như thế nên sanh vào trời Phạm chúng cho đến trời Sắc cứu cánh; do nghiệp như thế nên sanh vào trời Không vô biên xứ cho đến trời Phi tướng phi phi tướng xứ. Do pháp như thế nên được quả Dự lưu, do pháp như thế nên được quả Nhất lai, do pháp như thế nên được quả Bất hoàn, do pháp như thế nên được quả A-la-hán, do pháp như thế nên được Độc giác Bồ-đề, do pháp như thế nên vào hạng vị Bồ-tát, đạo Bồ-tát. Do pháp như thế nên được trí nhất thiết tướng, gọi là Phật Thế Tôn, khiến các hữu tình giải thoát sanh tử.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ông đã nói. Trong pháp vô tánh chẳng thể tạo ra các pháp có khác nhau, không nghiệp, không quả, cũng không tác dụng. Nhưng những người ngu chẳng rõ Thánh pháp và Tỳ-nại-da, nên chẳng như thật biết các pháp

đều lấy vô tánh làm tánh, ngu si điên đảo, phát khởi nhiều thứ nghiệp thân, ngữ, ý, theo nghiệp sai khác chịu các loại thân. Dựa vào phẩm loại sai khác của thân như thế mà có địa ngục, bàng sanh, cõi quỷ, hoặc người, hoặc trời cho đến trời Phi tướng phi phi tướng xứ.

Vì muốn cứu vớt những người ngu như thế, ngu si điên đảo chịu khổ sanh tử, nên bày ra phân vị Thánh pháp và Tỳ-nại-da sai khác. Nương vào phân vị đây mà có Dự lưu cho đến Độc giác, Bồ-tát, Như Lai, nhưng tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh. Trong pháp vô tánh thật không có pháp khác, không nghiệp, không quả cũng không tác dụng. Pháp vô tánh thường vô tánh vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như ông đã nói, pháp vô tánh nhất định không có tác dụng, sao có thể nói do pháp như thế được quả Dự lưu, nói rộng cho đến do pháp như thế được trí nhất thiết, gọi là Phật Thế Tôn, khiến các hữu tình thoát sanh tử ấy. Ý ông nghĩ sao? Các việc tu đạo là vô tánh chăng? Các quả Dự lưu, quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề và đạo Bồ-tát, trí nhất thiết tướng là vô tánh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Thưa Thế Tôn! Đúng vậy, đúng vậy. Các việc tu đạo nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng đều là vô tánh.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Pháp vô tánh có thể được pháp vô tánh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Chẳng được.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Vô tánh và đạo là tất cả pháp đều chẳng tương ưng, chẳng phải không tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, một tướng gọi là vô tướng. Phạm phu dị sanh ngu si điên đảo, đối với pháp vô tướng khởi tướng có pháp, chấp đắm năm uẩn; ở trong vô thường khởi tướng là thường, ở trong các khổ khởi tướng là vui, ở trong vô ngã khởi tướng là ngã, ở trong bất tịnh khởi tướng là tịnh, ở pháp vô tánh chấp đắm có tánh. Do đây, chúng Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phương tiện khéo léo cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến lìa điên đảo hư vọng phân biệt; phương tiện an trí trong pháp vô tướng, khiến siêng năng tu học giải thoát sanh tử, chứng được Niết-bàn thường vui rốt ráo.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Việc mà phàm phu ngu si dị sanh chấp đắm có phần nào chơn thật mà chẳng hư vọng; kẻ ngu ấy chấp đắm rồi, tạo tác các nghiệp, do nhân duyên này nên chìm đắm luân hồi các cõi, chẳng được thoát khỏi sanh tử chẳng?

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Việc mà phàm phu ngu si dị sanh chấp đắm, thậm chí không có chừng đầu sợi lông nhỏ để nói là chơn thật, chẳng hư vọng. Kẻ ngu ấy chấp đắm rồi, tạo tác các nghiệp. Do nhân duyên này nên chìm đắm các cõi, chẳng thoát khỏi các khổ sanh tử được. Chỉ có hư vọng điên đảo chấp đắm. Ta nay vì ông rộng nói thí dụ, làm rõ lại nghĩa ấy khiến cho ông dễ hiểu. Những người có trí nhờ các thí dụ đây, đối với nghĩa mà Ta đã nói có thể hiểu được chơn chánh.

Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong mộng thấy người hưởng vui năm dục. Trong mộng có chút phần nào là thật khiến cho người kia hưởng dục vui chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Người được thấy trong mộng còn chẳng thật có, huống là có việc thật khiến cho người ấy hưởng vui năm dục.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Có các pháp hoặc thiện, hoặc bất thiện, hoặc hữu ký, hoặc vô ký, hoặc hữu lậu, hoặc vô lậu, hoặc thế gian, hoặc xuất thế gian, hoặc hữu vi, hoặc vô vi, có pháp nào chẳng phải như việc trong mộng đã thấy chẳng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Quyết định không có pháp nào hoặc thiện, hoặc bất thiện, hoặc hữu ký, hoặc vô ký, hoặc hữu lậu, hoặc vô lậu, hoặc thế gian, hoặc xuất thế gian, hoặc hữu vi, hoặc vô vi mà chẳng phải việc như trong mộng đã thấy.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong mộng thật có các việc sanh tử qua lại trong các cõi chẳng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Chẳng thật có.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong mộng thật có việc tu đạo, nương việc tu đạo ấy mà lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chẳng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Chẳng thật có. Vì sao? Vì các pháp trong mộng thấy được đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có

việc tạo ra, tu đạo còn không có huống là có việc nương vào sự tu đạo
liạ xa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các hình ảnh hiện ra trong
gương sáng..., có thật sự gây tạo nghiệp, bởi đã gây nghiệp nên đọa
địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quỷ, hoặc sanh trong loài
người, hoặc sanh trên trời hưởng khổ vui chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Các hình ảnh hiện ra trong gương sáng...
đều không thật có, chỉ gạt trẻ nhỏ ngu si. Những hình ảnh ấy làm sao
có thể gây tạo các nghiệp, do nghiệp đã tạo nên đọa cõi ác, hoặc sanh
loài người, trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các hình ảnh ấy có chon
thật tu đạo, nương việc tu đạo nên liạ tạp nhiễm, được thanh tịnh
chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Các hình ảnh trong gương sáng... đều
không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo
còn không có huống là có việc nương sự tu đạo liạ xa tạp nhiễm,
được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các tiếng vang phát ra từ
trong hang núi... có thật sự gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa
địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quỷ, hoặc sanh trong loài
người, hoặc sanh trên trời hưởng khổ vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Các tiếng vang phát ra từ trong hang núi...
đều không thật có, chỉ gạt trẻ nhỏ ngu si. Những âm thanh ấy làm sao
có thể gây tạo các nghiệp, do nghiệp đã tạo nên đọa cõi ác, hoặc sanh
loài người, trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các tiếng vang ấy có thật tu
đạo, nương sự tu đạo ấy nên liạ tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Không. Vì sao? Vì tiếng vang phát ra từ hang
núi... đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra,
sự tu đạo còn không có, huống là có việc nương vào sự tu đạo xa liạ
tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong các quang năng hiện như nước... có thật sự gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quỷ, hoặc sanh trong loài người, hoặc sanh trên trời hưởng khổ vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Trong các quang năng hiện như nước thủy đều không thật có, chỉ gạt trẻ nhỏ ngu si. Những hiện tượng ấy làm sao có thể gây tạo các nghiệp, do nghiệp đã tạo nên đọa cõi ác, hoặc sanh loài người, cõi trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Nước trong các quang năng có chơn thật tu đạo, nương sự tu đạo ấy nên lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Không. Vì sao? Vì nước trong quang năng đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo còn không có hướng là có việc nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Sắc tướng hiện ra trong các ánh sáng, có thật sự gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quỷ, hoặc sanh trong loài người, hoặc sanh trên trời hưởng khổ, vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Sắc tướng hiện ra trong các ánh sáng đều không thật có, chỉ gạt trẻ nhỏ ngu si. Các sắc tướng ấy làm sao có thể gây tạo các nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa ác thú, hoặc sanh loài người, cõi trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Sắc tướng trong các ánh sáng có thật tu đạo, nương sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng thật. Vì sao vậy? Vì sắc tướng trong các ánh sáng đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo còn không có, hướng là có việc nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Huyền sư hóa làm bốn loại quân hùng mạnh: Quân voi, quân ngựa, quân xe, quân bộ, hoặc hóa tạo ra trâu, dê, nam, nữ và các việc lạ khác rất hiếm có. Các loại voi huyền hóa... đây có thật gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quý, hoặc sanh trong loài người, hoặc sanh trên trời hưởng khổ, vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Voi huyền, ngựa huyền... đều không thật có, chỉ gạt trẻ nhỏ ngu si. Những loại này làm sao có thể gây tạo các nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa ác thú, hoặc sanh trời, người hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các việc huyền hóa có thật tu đạo, nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng thật. Vì sao vậy? Vì voi huyền, ngựa huyền... đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo còn không có, huống là có việc nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Những thân mà kẻ biến hóa ra, hóa thân ấy có thật gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quý, hoặc sanh trong loài người, hoặc sanh trên trời hưởng các khổ, vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Các thân biến hóa đều không thật có, làm sao có thể gây tạo các nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa ác thú, hoặc sanh loài người, cõi trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Hóa thân thật tu đạo, nương sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng thật. Vì sao vậy? Vì các thân biến hóa đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo còn không có, huống là có việc nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các vật hiện ra trong thành Tầm hương (ảnh ảo), có thật gây tạo nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa cõi quỷ, hoặc sanh trong loài người, hoặc sanh trên trời hưởng các khổ vui chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Các vật hiện ra trong thành Tầm hương đều không thật có, làm sao có thể gây tạo các nghiệp, bởi nghiệp đã gây nên đọa ác thú, hoặc sanh loài người, cõi trời hưởng các khổ vui!

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Các vật hiện ra trong thành Tầm hương có thật tu đạo, nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng thật. Vì sao vậy? Vì ví các vật hiện ra trong thành Tầm hương đều không thật có, chẳng có người tạo ra, chẳng có việc tạo ra, sự tu đạo còn không có, huống là có việc nương vào sự tu đạo ấy xa lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong đây thật có kẻ tạp nhiễm, kẻ thanh tịnh chăng?

Thiện Hiện thưa rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Trong đây không thật có kẻ tạp nhiễm và kẻ thanh tịnh.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Kẻ tạp nhiễm và kẻ thanh tịnh thật không có. Do nhân duyên đây nên tạp nhiễm, thanh tịnh cũng chẳng thật có. Vì sao vậy? Vì các loài hữu tình trụ ngã, ngã sở hư vọng phân biệt nói có kẻ tạp nhiễm và thanh tịnh. Do nhân duyên đây, nói có tạp nhiễm và thanh tịnh. Kẻ chẳng thấy thật nói có kẻ tạp nhiễm, thanh tịnh. Còn người thấy như thật thì biết không có kẻ tạp nhiễm và kẻ thanh tịnh, cũng không có tạp nhiễm, thanh tịnh thật sự để được, vì tất cả pháp rốt ráo không vậy.